

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I HÄRNÖSAND**

DOM
2025-03-12
Meddelad i
Härnösand

Mål nr
927-24

KLAGANDE

Norrika AB, 556859-3908

Ombud: Chefsjurist Stefan Lundin

MOTPART

Bygg- och miljönämnden i Bräcke kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Bygg- och miljönämnden i Bräcke kommuns beslut den 9 februari 2024, dnr
18-2023-00028

SAKEN

Sanktion enligt alkohollagen (2010:1622)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Bygg- och miljönämnden i Bräcke kommun (nämnden) meddelade Norrika AB på serveringsstället Jämtkrogen (bolaget) en varning enligt alkohollagen. Som skäl för beslutet angavs i huvudsak följande. Norrika AB har vid tillsyn visat på bristande utbud av maträtter vilket har bekräftats vid granskning av hemsida och verksamhetens livsmedelsregistrering. Två verksamheter verkar stundvis i Jämtkrogens lokaler. En spelverksamhet har under större delen av 2023 verkat i lokalerna och en annan restaurangverksamhet har vid evenemang verkat i lokalerna. Endast tillståndshavaren är tillåten att sälja alkoholdrycker i lokal där denne har sitt stadigvarande serveringstillstånd.

Bolaget yrkar i första hand att beslutet upphävs, i andra hand att det ska meddelas en erinran i stället för en varning och anför bl.a. följande. Bolaget driver Jämtkrogen Hotell, Restaurang & Konferens med serveringsstället Jämtkrogen i Bräcke. Där innehas stadigvarande serveringstillstånd avseende servering av starköl, vin, spritdrycker och andra jästa alkoholdrycker till allmänheten alla dagar året runt kl. 11.00-02.00 i matsalar, konferensrum och på uteserveringarna. Det har inte meddelats någon påföljd enligt alkohollagen tidigare och det finns inga skäl att göra det nu heller.

Bolagets meny och matutbud under de tider då det bedriver alkoholservering på Jämtkrogen har alltid bestått av ett varierat utbud av lagad eller på annat sätt tillredd mat och i enlighet med alkohollagens krav inkluderat ett flertal förrätter, huvudrätter och desserter. Det får sägas vara uppenbart att den menyn uppfyller alkohollagens krav på matutbud. Maten har vidare tillagats i Jämtkrogens kök. Vid vissa speciella tillfällen har andra menyer erbjudits. I år och för närvarande har bolaget mer begränsade öppettider på Jämtkrogen och inte daglig lunch- samt middagsservering som tidigare. Servering sker då oftast till grupper i samband med förbeställda arrangemang.

Vid tillsynsbesöket den 7 april 2023 fanns alkoholfria alternativ i baren och ett varierat utbud av maträtter att välja bland i enlighet med alkohollagens krav. Med anledning av väntetiden på ungefär 45 minuter för dessa rekommenderade personalen kebabsallrik, eftersom det gick snabbast att servera. Det är riktigt att ingen mat hade sålts vid tillsynstillfället. Detta var under långfredagen och gästerna i allmänhet hade då kommit till serveringsstället för att umgås, inte för att äta. Det är i sig inte något som strider mot alkohollagen eftersom det fanns ett tillräckligt matutbud tillgängligt för beställning. Serveringsställets alla lokaler kunde möjligtvis inte ha öppnats upp i samband med tillsynsbesöket men detta förändrar inte det matutbud som fanns. När ingen matservering har varit öppen eller har pågått har heller ingen alkoholservering skett.

I november 2022 hyrdes delar av lokalerna ut till en spelverksamhet. De delar av lokalerna som hyrdes ut användes då inte av bolaget i dess serveringsverksamhet eller i övrigt och omfattades inte av serveringstillståndet. De användes inte heller som konferensrum. Bolaget och spelverksamheten utnyttjade heller inte samma utrymmen i kök eller samma köksutrustning. Spelverksamheten serverade viss enklare mat i de lokaler de hyrde men ingen alkoholdryck. Endast Bolagets medarbetare har hanterat och serverat alkoholdrycker. Spelverksamhetens företrädare har sedan augusti 2022 anlitats inom ramen för anställningar. De serverade aldrig alkoholdrycker på serveringsstället inom ramen för sin verksamhet, utan endast som anställda i bolaget. I början av augusti 2022 anställdes även en person, som äger en annan restaurangverksamhet, som koordinator för speciella evenemang på Jämtkrogen. Den personens verksamhet har inte bedrivits innefattande servering av alkoholdrycker på serveringsstället. Restaurangverksamheten hade ingenting med alkoholhanteringen på serveringsstället att göra men personen är anställd i bolaget och har i den rollen serverat alkoholdrycker inom ramen för bolagets serveringstillstånd. Dessa alkoholdrycker har köpts in på ett korrekt sätt och alla intäkter från försäljning och servering av dem har bokförts i bolaget. – Bolaget ger bl.a. in två menyer och tre anställningsbevis.

Nämnden vidhåller sitt beslut och anför i huvudsak följande. Vid tillsyn har serveringsansvarig meddelat att det endast finns kebabtallrik på menyn. Z-kvitto från kvällen bekräftar att ingen mat har sålts. Serveringsansvarig på plats har i egen regi en restaurangverksamhet med ett stadigvarande serveringstillstånd och bör vara väl insatt i alkohollagens krav gällande matutbud. Utöver detta har tillståndshavaren meddelat på verksamhetens hemsida att maten är makulerad för tillfället och hänvisar då till andra restauranger. Hemsidan har även vittnat om öppettider fram till klockan 12.00. Att inhämta yttrande från livsmedelsinspektör ger en bild av verksamhetens matutbud vid andra tillfällen än tillsynsbesöket och belyser det faktum att tillståndshavaren aktivt har meddelat en enklare livsmedelshantering i form av frukost. En av menyerna som bolaget hänvisar till avser en matsal som inte var en del av den öppna verksamheten under tillsynskvällen. Menyn var inget som gästerna hade att tillgå under kvällen. Tillståndsbeviset redovisar att serveringsytan gäller för matsal 1, matsal 2 samt uteservering i direkt anslutning till matsalen och samtliga konferensrum. I överklagandet redovisas vilken yta som spelverksamheten nyttjar, vilket beskrivs handla om de två konferenslokalerna som finns med på tillståndsbeviset. Jämtkrogen har i flera sammanhang skrivit ut spel och bar i gemensamt sammanhang. Att verksamheterna inte på något sätt skulle överlappa varandra motsätts.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Bestämmelser

Av 8 kap. 14 § alkohollagen framgår att serveringstillstånd ska omfatta ett visst avgränsat utrymme som disponeras av tillståndshavaren.

Av 8 kap. 15 § alkohollagen framgår att stadigvarande tillstånd för servering till allmänheten får medges endast om serveringsstället har ett eget kök i anslutning till serveringslokalen samt tillhandahåller lagad eller på annat sätt tillredd mat. Gästerna ska kunna erbjudas ett varierat utbud av maträtter.

Av 8 kap. 24 § alkohollagen framgår att på ett serveringsställe där serveringstillstånd gäller får inte någon inta eller tillåtas inta andra alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat än sådana som har serverats i enlighet med tillståndet.

Av 9 kap. 17 § alkohollagen framgår att en kommun får meddela en innehavare av serveringstillstånd en erinran, eller i allvarligare fall eller vid upprepade överträdelser, en varning om denne inte

1. uppfyller de krav som gällde för tillståndets meddelande, eller
2. följer de bestämmelser som gäller för servering enligt denna lag eller de villkor eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Frågan i målet

Frågan i målet är om nämnden har haft grund för sitt beslut att meddela bolaget en varning enligt alkohollagen. Valet av åtgärd ska ske efter en helhetsbedömning av hur de missförhållanden som lagts till grund för omprövningen av tillståndet påverkar tillståndshavarens lämplighet (rättsfallet HFD 2011 ref. 44). Det är nämnden som ska visa att förutsättningarna för ett ingripande är uppfyllda (jfr rättsfallet RÅ 1994 ref. 88). De rättssäkerhetsskäl som gör sig gällande i mål om sanktioner enligt alkohollagen innebär att kravet på bevisning bör ställas högt (Kammarrätten i Göteborgs dom den 25 mars 2013 i mål nr 7844-12).

Har bolaget överträtt bestämmelserna i alkohollagen?

Matutbud

Nämnden har bl.a. gjort gällande att bolaget överträtt bestämmelserna i 8 kap. 15 § alkohollagen om matutbud. Av förarbetena (prop. 2009/10:125 s. 104 f. och 169) framgår bl.a. följande. Kravet ska i princip gälla under hela den tid som serveringstillståndet gäller. Tillståndshavaren ska kunna tillhandahålla ett varierat utbud av maträtter, dvs. mat som har tillagats eller tillretts för att utgöra en del av en måltid. Det ska finnas ett flertal såväl

förrätter, som huvudrätter och efterrätter att välja bland. Serveringstillstånd ska inte medges om enbart enklare anrättningar, såsom t.ex. smörgåsar, hamburgare eller varm korv med bröd, erbjuds. Det är den sammanvägda bedömningen av utbud, kvalitet och allmän standard som ska vara avgörande och inte typen av mat.

I bolagets tillståndsbevis anges att serveringstillståndet gäller kl. 11.00–02.00. Den 7 april 2023 gjorde nämnden ett tillsynsbesök på det aktuella serveringsstället kl. 22.00–22.50. Av tillsynsprotokollet framgår bl.a. att det enbart serverades en maträtt på serveringsstället och att ingen mat marknadsfördes. Bolaget har i samband med sitt överklagande inkommit med två menyer som innehåller flera olika maträtter och anført att det gick att beställa från dem under tillsynsbesöket. På menyerna står dock att maten som senast erbjuds till och med kl. 20.00. Av nämndens utredning framgår vidare att serveringsansvarig personal i samband med tillsynsbesöket har sagt att det bara fanns en maträtt att beställa. Bolaget har anført att personalen var otydlig i dialogen med nämnden och att det egentligen var så att den maträtten rekommenderades av personalen på grund av lång väntetid. Det är dock ostridigt i målet att någon mat inte hade sålts eller serverats under den dag som tillsynsbesöket gjordes. Bolaget hade dessutom enligt skärmbild den 16 mars 2023 skrivit på sin hemsida att ”servering av lunch och middag på Jämtkrogen har annullerats tills vidare”, att restaurangen stänger efter frukost samt hänvisat till andra restauranger. Samma information fanns enligt en annan skärmbild kvar på hemsidan så sent som den 2 oktober 2023. Nämnden har därutöver obesträtt anført att bolagets livsmedelsregistrering bara avser frukostservering.

Förvaltningsrätten anser mot den här bakgrunden att nämnden i tillräcklig grad har visat att bolaget inte uppfyllde alkohollagens krav på ett varierat matutbud vid tillsynsbesöket. Eftersom bolaget på sin egen hemsida har uppgett att lunch- och middagsservering tills vidare inte erbjuds under i vart fall perioden

16 mars–2 oktober 2023 finns dessutom skäl att anta att denna brist har pågått under en längre tid.

Verksamheter på serveringsstället

Nämnden har även gjort gällande att bolaget överträtt bestämmelserna i 8 kap. 14 och 24 §§ alkohollagen om serveringsutrymmet och serveringen av alkohol. I denna del har nämnden motiverat sitt beslut med att två andra verksamheter har verkat på serveringsstället och att endast tillståndshavaren är tillåten att sälja alkoholdrycker i serveringslokalen.

Det framgår av ingivna anställningskontrakt att företrädarna för de två andra verksamheterna som är aktuella i målet har varit anställda av bolaget sedan augusti 2022. Företrädarna finns dessutom med i den anmälan om serveringsansvariga personer som har gjorts till nämnden i november 2022. På både X-kvittot från den 7 april 2023 och Z-kvittot från den 8 april 2023 anges dessutom bolagets organisationsnummer. All alkohol har alltså såvitt framkommit sålts och serverats av bolaget under dagen för tillsynsbesöket. Några uppgifter som styrker att så inte har varit fallet även övrig tid finns inte i målet.

I bolagets tillståndsbevis anges att serveringstillståndet omfattar samtliga konferensrum. Exakt vilka rum som härvid avses framgår dock inte. Av ingivet hyreskontrakt framgår att bolaget överlåtitt delar av sitt serveringsställe till en spelverksamhet, bl.a. två rum benämnda ”KONF” i den karta som bifogats hyresavtalet. Bolaget har dock obestritt anfört att dessa rum inte används som konferensrum. Hyresavtalets § 1, som rör föremålet för hyra, anger inte heller konferensrum som en del av hyresobjektet. Förvaltningsrätten anser utifrån dessa omständigheter att det inte är visat att bolaget har förlorat sin dispositionsrätt över serveringsområdet. Den omständigheten att andra verksamheter har bedrivits på serveringsstället kan enligt förvaltningsrättens mening inte heller anses innebära att bolaget har förlorat denna rätt.

Förvaltningsrätten anser mot ovanstående bakgrund att nämnden inte har visat att bolaget har överträtt alkohollagens krav på serveringsutrymmet och serveringen av alkohol.

Vilken påföljd bör överträdelsen medföra?

Utredningen i målet ger stöd för att bolaget har överträtt reglerna i 8 kap. 15 § alkohollagen om matutbud. Frågan är då vilken påföljd som överträdelsen bör medföra. I förarbetena (2009/10:125 s. 117 f. och 174) framgår bl.a. följande. Syftet med erinran och varning är att tillståndshavaren ska ges en möjlighet att rätta till de förhållanden som har föranlett erinran eller varningen. Erinran ska kunna användas vid lindriga förseelser. Därmed är inte avsikten att *varje* förseelse ska medföra påföljd; det kan ju röra sig om missförstånd eller av andra skäl te sig som ursäktligt. Om det uppenbarligen rör sig om enstaka tillfälle bör påföljd också kunna underlåtas. Varning bör ifrågakomma som en påföljd vid överträdelser som är allvarliga, dock inte i sådan grad att en återkallelse är nödvändig. Det kan röra sig om brister i ekonomiskt hänseende eller personlig lämplighet, servering av underårig samt upprepade förseelser av i och för sig lindrig art.

Bolaget har haft serveringstillstånd sedan 2017 och annat har inte framkommit än att det inte varit föremål för sanktion enligt alkohollagen tidigare. Även med beaktande av dessa omständigheter bedömer förvaltningsrätten att överträdelsen är att betrakta som allvarlig till den grad att det har varit lämpligt att meddela bolaget en varning. Vid den bedömningen beaktar rätten särskilt att överträdelsen har avsett en grundläggande förutsättning för serveringstillstånd samt att den verkar ha pågått under relativt lång tid. Nämnden har därmed haft grund för att tilldela bolaget en varning. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (FR-03).

Gunilla Lavås
rådman

I avgörandet har även nämndemännen Lennart Carlsson, Eva-Lotta Färnstrand och Sandra Ålund deltagit. Målet har föredragits av förvaltningsrättsnotarien John Jonsson.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.